

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
TOMASZ CHRÓSTNY**

RKR.611.3.2019.AGW

Kraków, 29 grudnia 2021 r.

DECYZJA Nr RKR- 12/2021

I. Na podstawie art. 23b ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2021 r. poz. 275), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone - Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - uznaje stosowane przez **Telekomunikację dla Domu Sp. z o. o. z siedzibą w Warszawie** postanowienia wzorców umów o treści:

1. Umowa zawarta na czas określony 24 miesięcy ulega przedłużeniu na kolejny czas określony 24 miesięcy, o ile Abonent nie wyrazi innego oświadczenia woli pisemnie w okresie od zawarcia Umowy do 30 dnia przed upływem okresu na jaki Umowa została zawarta. [§ 2 ust. 1 wzorca umownego o nazwie Umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych („Konsument”)],

2. Umowa zawarta na czas określony 24 miesięcy ulega przedłużeniu na kolejny czas określony 24 miesięcy, chyba że Abonent złoży w okresie od zawarcia Umowy do 30 dni przed upływem okresu 24 miesięcy, oświadczenie o braku zgody na przekształcenie Umowy zawartej na czas określony 24 miesięcy w Umowę na kolejny czas określony 24 miesięcy. [§ 1 ust. 18 wzorca umownego o nazwie: Umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych Mobilny Dom („Konsument”)],

za niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. z 2021 r. poz. 1740 ze zm.), co stanowi naruszenie art. 23a ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2021 r. poz. 275) i zakazuje się ich wykorzystywania.

II. Na podstawie art. 23b ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2021 r. poz. 275) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nakłada na **Telekomunikację dla Domu Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie** środki usunięcia trwających skutków naruszenia zakazu określonego w art. 23a ww. ustawy opisanego w punkcie I. sentencji niniejszej decyzji w postaci:

1. skierowania do konsumentów, będących stronami umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych zawartych i przedłużonych na czas oznaczony na podstawie wzorców umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych, o których mowa w punkcie I. sentencji niniejszej decyzji, na piśmie, za zwrotnym potwierdzeniem odbioru, w terminie 3 (trzech) miesięcy od daty uprawomocnienia się decyzji, informacji o wydaniu przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów niniejszej decyzji Nr RKR-12/2021 z dnia 29 grudnia 2021 r., o treści:

„Telekomunikacja dla Domu Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie informuje, że Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów decyzją Nr RKR - 12/2021 z dnia 29 grudnia 2021 r. uznał za niedozwolone postanowienia wzorców umów o świadczenie usług

telekomunikacyjnych, wykorzystywane przez Spółkę w obrocie z konsumentami o następującej treści:

- należy przytoczyć treść postanowień uznanych za niedozwolone z oznaczeniem wzorca, w którym zostały zamieszczone

W związku z powyższym, postanowienia te nie wiążą Pani/Pana, czyli są bezskuteczne. Bezskuteczność powstaje z mocy prawa i nie jest konieczne stwierdzenie jej na drodze sądowej. Klauzulę uznaną za abuzywną należy zatem traktować tak, jakby w ogóle nie została zamieszczona w zawartej umowie. Konsument, który został obciążony opłatami za wypowiedzenie umowy po jej przedłużeniu mogą dochodzić roszczeń od Telekomunikacji dla Domu Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie.

Decyzja Prezesa UOKiK została udostępniona na stronie internetowej www.uokik.gov.pl.

- podpis osoby uprawnionej do reprezentacji Spółki.”

2. zamieszczenia na koszt Telekomunikacji dla Domu Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie - w terminie 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji - oświadczenia o treści:

„Telekomunikacja dla Domu Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie informuje, że Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów decyzją Nr RKR - 12/2021 z dnia 29 grudnia 2021 r. uznał za niedozwolone postanowienia wzorców umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych, wykorzystywane przez Spółkę w obrocie z konsumentami o następującej treści:

1. Umowa zawarta na czas określony 24 miesięcy ulega przedłużeniu na kolejny czas określony 24 miesięcy, o ile Abonent nie wyrazi innego oświadczenia woli pisemnie w okresie od zawarcia Umowy do 30 dnia przed upływem okresu na jaki Umowa została zawarta. [§ 2 ust. 1 wzorca umownego o nazwie Umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych („Konsument”)],

2. Umowa zawarta na czas określony 24 miesięcy ulega przedłużeniu na kolejny czas określony 24 miesięcy, chyba że Abonent złoży w okresie od zawarcia Umowy do 30 dni przed upływem okresu 24 miesięcy, oświadczenie o braku zgody na przekształcenie Umowy zawartej na czas określony 24 miesięcy w Umowę na kolejny czas określony 24 miesięcy. [§ 1 ust. 18 wzorca umownego o nazwie: Umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych Mobilny Dom („Konsument”)],

Decyzja jest prawomocna. Szczegółowe informacje dostępne są w decyzji Prezesa UOKiK Nr RKR - 12/2021 z dnia 29 grudnia 2021 r. opublikowanej na stronie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod adresem www.uokik.gov.pl.”

Wskazane oświadczenie ma być opublikowane w następujący sposób:

- Jednokrotnie w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim i średnim nakładzie jednorazowym nie mniejszym niż 50.000 (pięćdziesiąt tysięcy) egzemplarzy, na jednej z pięciu pierwszych stron, czcionką nie mniejszą niż 13 Times New Roman (lub inną czcionką o porównywalnej wielkości),
- W przypadku zmiany nazwy przedsiębiorcy, do którego kierowane jest przedmiotowe zobowiązanie, poprzez jego przekształcenie lub przejścia praw i obowiązków na inny podmiot pod jakimkolwiek tytułem, powyższe obowiązki publikacyjne powinny być zrealizowane odpowiednio przez lub za pośrednictwem danego przedsiębiorcy lub jego następcy prawnego, ze wskazaniem nazwy dawnej i nowej,
- W razie zmiany treści sentencji decyzji lub jej uzasadnienia przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów lub sąd powszechny, w zakresie podlegającym obowiązkowi publikacji, należy obowiązek ten wykonać w stosunku do zmienionej treści decyzji.

III. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 3a w związku z art. 106 ust. 5 *ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. z 2021 r. poz. 275) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **nakłada na Telekomunikację dla Domu Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie**, w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 23a ww. ustawy **karę pieniężną w wysokości 29.963 zł** (dwadzieścia dziewięć tysięcy dziewięćset sześćdziesiąt trzy złote) za stosowanie postanowień wzorców umów określonych w pkt I. niniejszej decyzji, płatną do budżetu państwa.

IV. Na podstawie art. 77 ust. 1 i art. 80 *ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. z 2021 r. poz. 275) oraz na podstawie art. 263 § 1 i art. 264 § 1 *ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego* (Dz. U. z 2021 r. poz. 735 ze zm.), w związku z art. 83 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów postanawia obciążyć **Telekomunikację dla Domu Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie** kosztami niniejszego postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone oraz zobowiązać Telekomunikację dla Domu Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie do ich zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w kwocie 81,80 zł (osiemdziesiąt jeden złotych osiemdziesiąt groszy), w terminie 14 dni od uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej również jako: „Prezes UOKiK”, „Prezes Urzędu”) przeprowadził postępowanie wyjaśniające w sprawie wstępnego ustalenia, czy nastąpiło naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w stosunku do Telekomunikacji dla Domu Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie (dalej: „Spółka”, „Przedsiębiorca”) w zakresie automatycznego przedłużania umów zawartych na czas określony na kolejny czas określony (sygn. RKR-404-1/17/AGW)¹. Postępowanie wyjaśniające zostało wszczęte na skutek zawiadomienia, które wpłynęło do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Uwzględniając ustalenia poczynione w toku postępowania wyjaśniającego, Prezes UOKiK postanowieniem nr RKR-95/2019 z dnia 6 grudnia 2019 r. wszczął postępowanie w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone stosowanych przez Spółkę, o treści przytoczonej w pkt I. sentencji niniejszej decyzji (RKR.611.3.2019.AGW)².

Jednocześnie, postanowieniem nr RKR-102/2019³ z dnia 23 grudnia 2019 r. zaliczono w poczet dowodów postępowania materiał dowodowy z ww. postępowania wyjaśniającego (sygn. RKR-404-1/17/AGW) w postaci pism Spółki wraz z załącznikami oraz sygnałów pochodzących bezpośrednio od konsumentów⁴.

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania⁵ pismem z dnia 20 stycznia 2020 r.⁶ Spółka złożyła wniosek o przeprowadzenie rozprawy oraz przesłuchanie w charakterze świadków jej pracowników na okoliczność: nieprzedłużania umów na kolejny czas określony, rzeczywistego przedłużania umów na czas nieokreślony, odstępowania od nakładania dodatkowych opłat z tytułu rozwiązania przedłużonej umowy oraz że w przypadku, w którym umowa była przedłużana, usługi były świadczone na podstawie Cennika Promocyjnego. Jednocześnie Spółka wniosła o przeprowadzenie dowodów zawierających

¹ Karty nr 2, 108 w aktach sprawy;

² Karty nr 2-10 w aktach sprawy;

³ Karty nr 17-20 w aktach sprawy;

⁴ Karty nr 21-367 w aktach sprawy;

⁵ Karty nr 368-369 w aktach sprawy;

⁶ Karty nr 370-382 w aktach sprawy.

informację wysyłaną do konsumentów o możliwości przedłużenia umowy zawartej na czas określony na kolejny czas określony oraz pisemnych potwierdzeń zmiany warunków umów.

Spółka przedstawiła swoje stanowisko odnośnie zarzucanych jej naruszeń i zaprzeczyła jakoby stosowała we wzorcach umów postanowienia, które byłyby niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ § 1 *Kodeksu cywilnego*. Spółka poinformowała, że od kwietnia 2017 r. nie prowadzi procesu pozyskiwania nowych odbiorców i nie stosuje kwestionowanych przez Prezesa UOKiK postanowień⁷.

Spółka podała, że nigdy nie stosowała kwestionowanych wzorców umów, tzn. nie przedłużała umów na kolejny czas określony wskazany w umowie. Umowy po upływie okresu na jaki zostały zawarte traktowane były przez Spółkę jako przekształcone w umowy na czas nieokreślony. Umowy były przedłużane na czas określony tylko wtedy kiedy zostało to indywidualnie uzgodnione podczas rozmowy telefonicznej z konsumentem dotyczącej zmiany dotychczasowych warunków umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych. Spółka podkreśliła, że podczas rozmowy telefonicznej klientowi dokładnie wyjaśniano na czym polegały zmiany, na jaki okres umowa zostaje przedłużona, od kiedy będą obowiązywać nowe warunki, ile będzie wynosić nowy abonament, a na koniec rozmowy jeszcze raz potwierdzano wszystkie zmiany umowy. Spółka dodała, że konsumentom proponowane były dogodniejsze warunki umowy. Ponadto, do konsumentów przesyłane było pisemne potwierdzenie zmiany warunków umowy.

Jednocześnie Spółka podniosła m.in., że przedłużanie umów zawartych na czas określony na czas nieoznaczony nie jest niezgodne z prawem, a Kodeks cywilny przewiduje takie rozwiązania np. dla umowy najmu czy dzierżawy. Nadto, mechanizm automatycznego przedłużania umowy na czas nieoznaczony jest zgodny z orzecznictwem i stanowiskiem Prezesa Urzędu. Dowodząc swojego stanowiska, Spółka przywołała wyrok Sądu Okręgowego - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 17 marca 2009 r., sygn. akt XVII AmC 238/08.

Generalnie, Spółka nie zgodziła się ze stanowiskiem Prezesa UOKiK jakoby stosowane przez nią we wzorcach umów postanowienia były niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ § 1 *Kodeksu cywilnego*. Spółka podniosła, że kwestionowane postanowienia nie kształtują praw i obowiązków konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami oraz nie naruszają w sposób rażący jego interesów, ponieważ są przedstawione w sposób jasny i zrozumiały. W ocenie Spółki, biorąc powyższe pod uwagę oraz definicję przeciętnego konsumenta, o której mowa w art. 2 pkt 8 *ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym* (Dz.U. z 2017 r. poz. 2070), należy uznać, że w omawianym przypadku nie została naruszona zasada lojalnego zachowania względem konsumenta. Konsument ma możliwość swobodnego podjęcia decyzji, czy nadal chce kontynuować umowę, czy też ma wolę jej zakończenia. Spółka bowiem przed upływem okresu na jaki została zawarta wysyłała do konsumentów pismo informujące o możliwości przekształcenia się umowy na czas określony.

Spółka podkreśliła, że obecnie społecznie akceptowalną praktyką jest automatyczne przedłużanie usług świadczonych okresowo. Intencją Spółki nie było ograniczenie konsumenta w jego prawach, czy naruszenie jego interesów. Wręcz przeciwnie, Spółka chciała w ten sposób jak najlepiej ten interes chronić. W ocenie Spółki korzystniejsze dla konsumenta jest przedłużenie umowy niż zakończenie świadczenia usług z dniem wygaśnięcia pierwotnej umowy. Wynika to z tego, że większość klientów nie pamięta dokładnie kiedy wygasa dana umowa i w przypadku braku automatycznego przedłużenia umowy z końcem upływu terminu na jaki została zawarta, doszłoby do sytuacji kiedy po tym terminie przestałyby być świadczone usługi telekomunikacyjne. Dalej Spółka wskazuje, że zakończenie umowy na czas określony, w przypadku gdy konsument chciałby kontynuować umowę, wiązałoby się dla niego z niedogodnościami (poświęcenie czasu na kontakt ze

⁷ Karta nr 375 w aktach sprawy.

Spółką, koszty połączenia telefonicznego). Dlatego, w ocenie Spółki treść zakwestionowanych postanowień wynika z troski o komfort i wygodę konsumentów.

Jednocześnie za ważne Spółka uznała, że konsument ma możliwość złożenia oświadczenia woli o niewyrażeniu zgody na przedłużenie umowy już od dnia zawarcia umowy. Ma zatem ponad dwadzieścia miesięcy czasu na zastanowienie się czy chce dalej kontynuować umowę ze Spółką.

Pismem z dnia 6 grudnia 2021 r.⁸ Prezes Urzędu zawiadomił Spółkę o zakończeniu zbierania materiału dowodowego oraz możliwości zapoznania się z nim. Spółka nie skorzystała z tego uprawnienia.

Prezes UOKiK ustalił następujący stan faktyczny:

Telekomunikacja dla Domu Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie jest spółką prawa handlowego wpisaną do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000498880⁹. Z odpisu ww. Rejestru wynika, że Przedsiębiorca prowadzi działalność m.in. w zakresie telekomunikacji przewodowej, w zakresie telekomunikacji bezprzewodowej z wyłączeniem telekomunikacji satelitarnej oraz w zakresie pozostałej telekomunikacji. Posiadając status przedsiębiorcy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - *Prawo przedsiębiorców* (Dz. U. z 2021 r. poz. 162), Spółka jest też przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (art. 4 pkt 1 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*).

Spółka wpisana jest również do Rejestru przedsiębiorców telekomunikacyjnych prowadzonego przez Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej pod numerem 10831¹⁰.

Spółka w ramach prowadzonej działalności gospodarczej oferowała świadczenie usług telekomunikacyjnych na terytorium Polski, a przy zawieraniu umów dotyczących świadczonych usług posługiwała się następującymi wzorcami umów:

- 1) Umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych („Konsument”),
- 2) Umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych Mobilny Dom („Konsument”)¹¹.

We wzorcach zamieszczono postanowienia o treści:

1. *Umowa zawarta na czas określony 24 miesięcy ulega przedłużeniu na kolejny czas określony 24 miesięcy, o ile Abonent nie wyrazi innego oświadczenia woli pisemnie w okresie od zawarcia Umowy do 30 dnia przed upływem okresu na jaki Umowa została zawarta,*
2. *Umowa zawarta na czas określony 24 miesięcy ulega przedłużeniu na kolejny czas określony 24 miesięcy, chyba że Abonent złoży w okresie od zawarcia Umowy do 30 dni przed upływem okresu 24 miesięcy, oświadczenie o braku zgody na przekształcenie Umowy zawartej na czas określony 24 miesięcy w Umowę na kolejny czas określony 24 miesięcy.*

Wzorce umów „Umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych („Konsument”) były wykorzystywane przez Spółkę w obrocie z konsumentami od 1 czerwca 2014 r., zaś wzorce umów „Umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych Mobilny Dom („Konsument”) były stosowane od dnia 1 października 2014 r. Zgodnie z wyjaśnieniami Spółki¹² od kwietnia 2017 r. nie zawierała ona nowych umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych. W związku z powyższym Prezes UOKiK ustalił, iż przedsiębiorca zaprzestał zawierania nowych umów na

⁸ Karta nr 583 w aktach sprawy;

⁹ Karty nr 11-16 w aktach sprawy;

¹⁰ <https://bip.uke.gov.pl/rpt/rejestr-przedsiębiorców-telekomunikacyjnych/?p=2&page=1&numer=10831>

¹¹ Karty nr 29-32 i 65-88 w aktach sprawy;

¹² Karta nr 375 w aktach sprawy.

podstawie ww. wzorców umów od kwietnia 2017 r. Wskazać jednak należy, że umowy zawarte w oparciu o ww. wzorce umów nadal były wykonywane, a przedsiębiorca korzystał z kwestionowanych w niniejszym postępowaniu niedozwolonych postanowień. Zawarte przed kwietniem 2017 r. umowy na czas określony przedłużały się automatycznie na kolejny czas określony. Spółka wskazała, że w 2016 r. automatycznie przedłużono [...] ¹³ umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych, zaś w 2017 r. - [...] ¹⁴.

Niezależnie od powyższego Prezes Urzędu ustalił, że strona internetowa Spółki www.tdladomu.pl (wskazywana m.in. w stopce pism firmowych Spółki) już nie funkcjonuje. Prezes UOKiK ustalił tę okoliczność dokonując monitoringu ww. strony internetowej (wydruk z dnia 6 grudnia 2021 r. zawartości Internetu po wpisaniu ww. adresu internetowego) ¹⁵.

Analiza przedłożonych wzorców wykazała, że przedłużenie umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych na czas oznaczony wiąże się z przyznaniem konsumentowi ulgi ¹⁶ (określanej we wzorcach umów jako „Opłata Wyrównawcza”) w wysokości i na warunkach wynikających z postanowień regulaminów i cenników.

Spółka wskazała, że w 2017 r. obciążyła opłatą wyrównawczą [...] konsumentów, których umowa przedłużyła się automatycznie na czas określony i została wypowiedziana przed upływem okresu na jaki została przedłużona, zaś w 2018 r. - [...] ¹⁷.

Mając powyższe ustalenia na uwadze Prezes UOKiK zważył, co następuje:

I.

Rozstrzygnięcie w pkt I. sentencji decyzji

Naruszenie interesu publicznego

Stosownie do art. 1 ust. 1 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz.U. z 2021 r. poz. 275), ochrona interesów przedsiębiorców i konsumentów podejmowana w ramach działań Prezesa Urzędu jest prowadzona w interesie publicznym. Ingerencja Prezesa Urzędu ma na celu ochronę interesów zbiorowości, a nie wprost poszczególnych, indywidualnych uczestników rynku. Naruszenie interesu publicznego stanowi bezwzględny warunek uznania kompetencji Prezesa Urzędu do rozstrzygnięcia określonej sprawy. Interes publiczny zostaje naruszony wówczas, gdy działania przedsiębiorcy godzą w interesy ogólnospołeczne i dotyczą szerokiego kręgu uczestników rynku, zaburzając jego prawidłowe funkcjonowanie.

W opinii Prezesa Urzędu, rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny. Wiąże się z ochroną praw potencjalnie nieograniczonej liczby konsumentów, zainteresowanych usługami telekomunikacyjnymi, którzy mogli być narażeni na stosowanie przez Spółkę we wzorcach umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych niedozwolonych postanowień umownych. Zakwestionowane działania Spółki nie dotyczą więc interesów poszczególnych osób, których sprawy miałyby charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, ale kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wynika z faktu posługiwania się przez Spółkę wzorcami umowy przy oferowaniu usług konsumentom.

Należy jednocześnie podkreślić, że art. 385¹ *Kodeksu cywilnego*, który stanowi materialną podstawę ingerencji Prezesa Urzędu w niniejszej sprawie, implementuje do prawa krajowego dyrektywę Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych

¹³ Karta nr 29 w aktach sprawy;

¹⁴ Karta nr 480 w aktach sprawy;

¹⁵ Karty nr 584-585 w aktach sprawy;

¹⁶ § 1 pkt 13 i 14 Umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych („Konsument”), § 1 pkt 16-17 i 21-22 Umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych Mobilny Dom („Konsument”), § 7 pkt 4 Regulaminu świadczenia usług telekomunikacyjnych oraz Regulaminu świadczenia usług telekomunikacyjnych Mobilny Dom.

¹⁷ Karta nr 480 w aktach sprawy.

warunków w umowach konsumenckich (Dz.U.U.E.L.1993.95.29). Interpretacji tego przepisu należy zatem dokonywać w odniesieniu do uregulowań zawartych w dyrektywie. Zgodnie z preambułą dyrektywy, obowiązkiem państw członkowskich jest zapewnienie, aby umowy zawierane z konsumentami nie zawierały nieuczciwych warunków. Należy tym samym uznać, że ochrona interesu publicznego w rozpatrywanej sprawie wyraża się także w konieczności zagwarantowania, by we wzorcach umów wykorzystywanych przez przedsiębiorców w relacjach z konsumentami nie występowały niedozwolone postanowienia umowne.

Naruszenie art. 23a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

Art. 23a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazuje stosowania we wzorcach umów zawieranych z konsumentami niedozwolonych postanowień umownych, o których mowa w art. 385¹ § 1 *Kodeksu cywilnego*.

Odwołanie się do stosowania we wzorcach umów niedozwolonych postanowień umownych w rozumieniu art. 385¹ § 1 *Kodeksu cywilnego* powoduje, że zrekonstruowanie treści zakazu wynikającego z art. 23a wymaga sięgnięcia także do uregulowań kodeksowych, odnoszących się do wzorców umów i postanowień niedozwolonych¹⁸. O ile bowiem art. 385¹ § 1 *Kodeksu cywilnego* określa cywilnoprawne skutki zastosowania w umowie niedozwolonego postanowienia umownego, o tyle art. 23a ww. ustawy ustanawia publicznoprawny zakaz w tym zakresie.

Oznacza to, że z chwilą, gdy w ramach prowadzonej przez siebie działalności przedsiębiorca rozpocznie stosowanie wzorca obejmującego postanowienia niedozwolone w tym znaczeniu, że stworzy warunki, w których możliwie będzie zawieranie z konsumentami umów przy wykorzystaniu tego wzorca, dojdzie do naruszenia zakazu ustanowionego w komentowanym przepisie. Stosowanie wzorca nie powinno być zatem utożsamiane ze skutecznym zawieraniem umów przy jego wykorzystaniu. O braku naruszenia zakazu z art. 23a ww. ustawy nie przesądza to, że przedsiębiorca nie zawarł jakiegokolwiek umowy przy wykorzystaniu danego wzorca.

W świetle powyższego bez znaczenia pozostaje stanowisko Spółki, jakoby nie korzystała w rzeczywistości z kwestionowanych postanowień oraz że przedłużała umowy na czas określony jedynie po indywidualnym uzgodnieniu z konsumentem. Bezspornym jest, że Spółka stosowała we wzorcach umowy kwestionowane postanowienia. Oznacza to, że wprowadzając do obrotu ww. wzorce stworzyła możliwość wykorzystania zakwestionowanych postanowień.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 *Kodeksu cywilnego*, postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

W świetle ww. przepisu, możliwość uznania postanowienia za niedozwolone uzależniona jest od łącznego spełnienia trzech przesłanek formalnych, tj. stwierdzenia, że:

1. postanowienie jest stosowane przez przedsiębiorcę wobec konsumentów,
  2. postanowienie nie określa głównych świadczeń stron chyba, że zostało sformułowane w sposób niejednoznaczny,
  3. postanowienie nie zostało indywidualnie uzgodnione
- oraz dwóch przesłanek merytorycznych, tj. stwierdzenia, że:
4. postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami,

¹⁸ por. K. Pacuła [w:] Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów; art. 23a. Komentarz pod red. K. Osajdy, 2020, wyd. 3, Legalis.

5. postanowienie narusza w sposób rażąco interesy konsumenta.

Dla uznania danego postanowienia umowy za niedozwolone konieczne jest przy tym łączne wystąpienie obydwu przesłanek merytorycznych, czyli sprzeczności z dobrymi obyczajami oraz rażącego naruszenia interesów konsumenta. Z reguły rażąco naruszenie interesu konsumenta jest naruszeniem dobrych obyczajów, ale nie zawsze zachowanie sprzeczne z dobrymi obyczajami rażąco narusza ten interes¹⁹.

O uznaniu danego postanowienia za niedozwolone orzeka, stosownie do art. 23b ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu. Przepis ten przewiduje, że Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu postanowienia wzorca umowy za niedozwolone i zakazującą jego wykorzystywania, jeżeli stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 23a ustawy. W decyzji Prezes Urzędu przytacza treść postanowienia wzorca umowy uznanego za niedozwolone. Zgodnie z art. 23d powołanej ustawy, prawomocna decyzja o uznaniu postanowienia wzorca za niedozwolone ma skutek wobec przedsiębiorcy, co do którego stwierdzono stosowanie niedozwolonego postanowienia umownego oraz wobec wszystkich konsumentów, którzy zawarli z nim umowę na podstawie wzorca wskazanego w decyzji.

Status przedsiębiorcy

Zakaz stosowania we wzorcach umów zawieranych z konsumentami niedozwolonych postanowień umownych adresowany jest wyłącznie do przedsiębiorców.

Spółka prowadzi działalność gospodarczą na podstawie wpisu do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod nr KRS 0000498880. Posiada zatem status przedsiębiorcy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. *Prawo przedsiębiorców* (Dz. U. z 2021 r. poz. 162). W konsekwencji dysponuje także statusem przedsiębiorcy na gruncie unormowania art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Uwzględniając powyższe należy uznać, że pierwsza przesłanka niezbędna dla uznania stosowanych przez Spółkę postanowień za niedozwolone została spełniona.

Brak indywidualnego uzgodnienia

W przypadku postępowania w sprawie uznania postanowienia za niedozwolone przesłanka braku indywidualnego uzgodnienia nie ma znaczenia wobec abstrakcyjnego charakteru kontroli postanowienia wzorca umowy. Prezes UOKiK, nie bada w niniejszym postępowaniu konkretnych stosunków istniejących pomiędzy kontrahentami, ale wzorzec i treść hipotetycznych stosunków, jakie powstałyby pomiędzy Spółką a potencjalnym konsumentem. Nie ma zatem znaczenia, czy jakaś konkretna umowa była między stronami negocjowana ani nawet czy wzorzec był, czy też nie był zastosowany przy zawieraniu jakiegokolwiek konkretnej umowy. Kontrola ta ma bowiem charakter oceny *ex ante* i obejmuje wzorzec, nie zaś konkretną umowę. Istotny jest zatem fakt, że Spółka wprowadziła oceniany wzorzec do obrotu poprzez wystąpienie z ofertą zawarcia umowy z jego wykorzystaniem.

Należy zatem uznać, że druga z wyżej wskazanych przesłanek do stwierdzenia abuzywności postanowień umownych stosowanych przez Spółkę została spełniona.

Główne świadczenia stron

Podkreślenia wymaga, że za świadczenia główne uznaje się te, które zmierzają bezpośrednio do osiągnięcia celu umowy, tj. bez których nie dochodzi do powstania zobowiązania z danej umowy. W wyroku z dnia 8 czerwca 2004 r., sygn. akt I CK 635/03 Sąd Najwyższy stwierdził, że pojęcie „głównych świadczeń stron”, o którym mowa w art. 385¹ § 1 zd. 2 *Kodeksu cywilnego* należy interpretować raczej wąsko, w nawiązaniu do elementów przedmiotowo istotnych umowy. Zdaniem Sądu Najwyższego, przemawia za tym treść tego przepisu, w

¹⁹ wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2010 r. sygn. akt I CSK 694/09, Legalis nr 406112.

którym ustawodawca posłużył się terminem „*postanowienia określające główne świadczenia stron*”, a nie zwrotem „*dotyczące*” takiego świadczenia, który ma szerszy zakres.

W praktyce, w obrocie prawnym, są to postanowienia określające cenę oraz przedmiot świadczeń stron umowy. Na gruncie umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych za główne świadczenia przedsiębiorcy należy uznać zobowiązanie do świadczenia usług telekomunikacyjnych wskazanych w umowie, z kolei odpowiadającym mu zobowiązaniem konsumenta jest obowiązek zapłaty określonej w umowie ceny.

Zakwestionowane postanowienia, regulujące kwestię automatycznego przedłużenia zawartej przez strony umowy, po upływie okresu, na jaki umowa została zawarta, nie określają głównych świadczeń stron umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych. Dlatego ww. postanowienia mogą podlegać ocenie z punktu widzenia przesłanek określonych w art. 385¹ § 1 *Kodeksu cywilnego*.

Sprzecznosc z dobrymi obyczajami

Wykładnia art. 385¹ § 1 *Kodeksu cywilnego* prowadzi do wniosku, że abstrakcyjna ocena abuzywności postanowienia wzorca powinna uwzględniać dwie przesłanki wymienione w tym przepisie: „*sprzecznosc z dobrymi obyczajami*” oraz „*rażące naruszenie interesów konsumenta*”, które muszą być spełnione kumulatywnie.

Dobre obyczaje pojmowane są jako reguły postępowania zgodne z etyką, moralnością i aprobowanymi społecznie obyczajami. Istotą tego pojęcia jest szeroko rozumiany szacunek dla drugiego człowieka. W stosunkach z konsumentami powinien on wyrażać się właściwym informowaniem o przysługujących uprawnieniach, niewykorzystywaniem uprzywilejowanej pozycji profesjonalisty i rzetelnym traktowaniem partnerów umów. Za sprzeczne z dobrymi obyczajami można uznać działania zmierzające do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania u konsumenta, a także wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności. Chodzi więc o postępowanie, które potocznie jest rozumiane jako nieuczciwe, nierzetelne, sprzeczne z akceptowanymi standardami działania²⁰.

Dobre obyczaje są pozaprawnymi normami postępowania, którymi winni kierować się przedsiębiorcy względem konsumentów. Ich treści nie da się określić w sposób wyczerpujący, ponieważ kształtowane są przez postawy uwarunkowane zarówno przyjmowanymi wartościami moralnymi, jak i celami ekonomicznymi i związanymi z nimi praktykami życia gospodarczego. Oceniając postanowienie pod kątem tej przesłanki, Prezes Urzędu musi dokonać jej konkretyzacji, tj. wskazać, na czym polega naruszenie dobrych obyczajów w tym postanowieniu.

Przy ocenie nieuczciwego charakteru danego postanowienia pomocna może być weryfikacja jego „*przyzwoitości*”, polegająca na zbadaniu, czy oceniane postanowienie wzorca umowy jest sprzeczne z ogólnym wzorcem zachowań przedsiębiorców wobec konsumentów. Ocena taka wymaga także ustalenia, jak wyglądałyby prawa lub obowiązki konsumenta w braku takiej klauzuli. Jeżeli konsument byłby w lepszej sytuacji na podstawie ogólnych przepisów, gdyby konkretnego postanowienia wzorca nie było, należy przyjąć, że ma ono charakter nieuczciwy²¹.

Rażące naruszenie interesów konsumenta

Druga z wymienionych przesłanek odnosi się do rażącego, a więc doniosłego, znaczącego naruszenia interesów konsumenta. Pojęcie „*interesy*” konsumenta należy przy tym rozumieć szeroko, nie tylko jako niekorzystne ukształtowanie jego sytuacji ekonomicznej. Należy tu

²⁰ por. wyroki SOKiK z dnia: 23 lutego 2006 r. sygn. akt XVII AmA 118/04, 14 grudnia 2006 r. sygn. akt XVII AmC 152/05 i 4 września 2012 r. sygn. akt XVII AmC 5500/11; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2004 r. sygn. akt I CK 635/03.

²¹ por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 19 marca 2007 r. sygn. akt III SK 21/06, 11 października 2007 r. sygn. akt III SK 19/07 i 29 sierpnia 2013 r. sygn. I CSK 660/12;

uwzględnić także takie aspekty, jak: niewygodna organizacyjna, strata czasu, nierzetelne traktowanie, naruszenie prywatności konsumenta, czy inne uciążliwości, jakie mogłyby powstać na skutek wprowadzenia do zawartej umowy ocenianego postanowienia. Przy określaniu stopnia naruszenia interesów konsumenta należy z kolei stosować nie tylko kryteria obiektywne (np. wielkość poniesionych czy groźących strat), lecz również względy subiektywne związane bądź to z przedsiębiorcą, bądź z konsumentami. Konieczne jest zbadanie, jaki jest zakres groźących potencjalnemu konsumentowi strat lub niedogodności²².

Dokonując wykładni art. 385¹ § 1 Kodeksu cywilnego Sąd Najwyższy w wyroku z 13 lipca 2005 r., sygn. akt I CK 832/04 wskazał, że „rażące naruszenie interesów konsumenta” oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym, natomiast „działanie wbrew dobrym obyczajom” w zakresie kształtowania treści takiego stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku. Sąd Najwyższy podkreślił jednocześnie, że obie wskazane w tym przepisie formuły prawne służą ocenie tego, czy standardowe klauzule umowne zawarte we wzorcu umownym przekraczają zakres określone przez ustawodawcę granice rzetelności kontraktowej twórcy wzorca w zakresie kształtowania praw i obowiązków stron konsumenckiego stosunku obligacyjnego.

Podkreślenia wymaga, że konsumenci są faktycznie słabszą stroną stosunku umownego w relacji z przedsiębiorcą. Przewaga dostawcy usług telekomunikacyjnych polega m.in. na możliwości kształtowania postanowień wzorców umów stosowanych w obrocie z konsumentami. Konsument posiada jedynie możliwość podjęcia decyzji, czy do danej umowy przystąpić. Powyższe, w odniesieniu do usług telekomunikacyjnych potwierdza m.in. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 12 czerwca 2019 r., w sprawie o sygn. C-628/17, w którym Trybunał w pkt 36 wskazał: „należy również wziąć pod uwagę cel dyrektywy 2005/2919 polegający w szczególności na zapewnieniu wysokiego poziomu ochrony konsumentów przed nieuczciwymi praktykami handlowymi oraz okoliczność, iż w stosunku do przedsiębiorcy konsument znajduje się na słabszej pozycji, w szczególności w odniesieniu do poziomu informacji, zwłaszcza w dziedzinie tak technicznej jak dziedzina usług telekomunikacyjnych, w której bezsprzecznie istnieje znaczna asymetria informacji i kompetencji technicznych między tymi stronami (zob. podobnie wyrok z dnia 13 września 2018 r., Wind Tre i Vodafone Italia, C-54/17 i C-55/17, EU:C:2018:710, pkt 54)”. Jakkolwiek przedmiotem oceny TSUE w postępowaniu poprzedzającym wydanie zaskarżonego wyroku były przepisy dyrektywy o nieuczciwych praktykach handlowych, tym niemniej zacytowane stanowisko może zostać przeniesione na grunt niniejszej decyzji z uwagi na to, że w sposób ogólny odnosi się do charakteru relacji umownych pomiędzy konsumentami a przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi.

Ocena postanowień wzorców umów stosowanych przez Spółkę

Jak wyżej wskazano, stosowane przez Spółkę wzorce umów pod nazwą „Umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych („Konsument”)” i „Umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych Mobilny Dom („Konsument”)” zawierały postanowienia o treści:

- Umowa zawarta na czas określony 24 miesięcy ulega przedłużeniu na kolejny czas określony 24 miesięcy, o ile Abonent nie wyrazi innego oświadczenia woli pisemnie w okresie od zawarcia Umowy do 30 dnia przed upływem okresu na jaki Umowa została zawarta,
- Umowa zawarta na czas określony 24 miesięcy ulega przedłużeniu na kolejny czas określony 24 miesięcy, chyba że Abonent złoży w okresie od zawarcia Umowy do 30 dni przed upływem

²² por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2004 r. sygn. akt I CK 635/03; wyrok SOKiK z dnia 26 maja 2015 r. sygn. akt XVII AmC 2615/14.

okresu 24 miesięcy, oświadczenie o braku zgody na przekształcenie Umowy zawartej na czas określony 24 miesięcy w Umowę na kolejny czas określony 24 miesięcy.

Prezes Urzędu uznał, że ww. postanowienia, przewidujące automatyczne przedłużenie umów zawartych na czas określony na kolejny czas określony w przypadku braku aktywnego działania ze strony konsumenta, spełniają przesłanki niedozwolonego postanowienia umowy w rozumieniu art. 385¹ § 1 *Kodeksu cywilnego*.

W ocenie Prezesa UOKiK, sprzeczność z dobrymi obyczajami tych postanowień przejawia się w naruszeniu przez Spółkę zasady rzetelnego traktowania kontrahentów i wykorzystania pozycji profesjonalisty przy formułowaniu postanowień umownych. W opinii Prezesa Urzędu, dobrym obyczajem w relacjach przedsiębiorcy z konsumentami powinno być respektowanie przez przedsiębiorcę faktu zakończenia łączącego strony stosunku umownego wskutek upływu czasu, na jaki został przewidziany, tj. nieprzedłużanie go automatycznie na dalszy czas oznaczony, gdy konsument nie podejmie określonych czynności. Dobry obyczaj wymaga, aby na etapie zawierania umowy konsument mógł dokonać swobodnego i świadomego wyboru, decydując o przedłużeniu umowy zawartej na czas oznaczony o kolejny czas oznaczony bądź o jej nieprzedłużaniu, przy jednoczesnym zapewnieniu przez przedsiębiorcę na etapie przedkontraktowym rzetelnej i pełnej informacji co do konsekwencji dokonanego wyboru.

Należy w tym miejscu zwrócić uwagę na argumentację Spółki odnośnie postawionego jej zarzutu. Spółka kwestionowała stanowisko Prezesa Urzędu przedstawione w postanowieniu o wszczęciu postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone. Spółka podkreśliła, że obecnie automatyczne przedłużanie usług świadczonych okresowo jest społecznie akceptowalną praktyką. W dalszej argumentacji Spółka wywodziła, że przedłużanie umów zawartych na czas oznaczony na czas nieoznaczony nie jest niezgodne z prawem, a Kodeks cywilny przewiduje takie rozwiązania np. dla umowy najmu czy dzierżawy. Nadto, mechanizm automatycznego przedłużania umowy na kolejny czas nieoznaczony jest zgodny z orzecznictwem i stanowiskiem Prezesa UOKiK.

Trzeba jednak zauważyć, że zakwestionowane postanowienia dotyczą automatycznego przedłużania umów zawartych na czas oznaczony na kolejny czas oznaczony, a nie na czas nieoznaczony. A zatem, Spółka odniosła się do sytuacji, która nie była przedmiotem zarzutu.

Zdaniem Prezesa UOKiK umowa na czas oznaczony nie musi bezwzględnie ulegać rozwiązaniu z końcem okresu, na jaki została zawarta. Prezes Urzędu uznaje za dopuszczalne postanowienia wzorców przewidujące automatyczne przedłużenie umowy zawartej na czas oznaczony w umowę na czas nieoznaczony na podstawie postanowień umownych, jeżeli konsument nie złoży przeciwnego oświadczenia, pod warunkiem jednak skutecznego przekazania konsumentowi informacji w tym zakresie nie tylko przy zawieraniu umowy, ale także w okresie poprzedzającym termin na złożenie ww. oświadczenia. Tego rodzaju postanowienia nie mają abuzywnego charakteru, ponieważ rozwiązanie umowy zawartej na czas nieoznaczony nie pociąga za sobą konsekwencji finansowych dla konsumenta (obowiązku zwrotu ulgi przyznanej przy zawieraniu umowy zgodnie z art. 57 ust. 6 *ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne* - Dz.U. z 2021 r. poz. 576).

Na podstawie zakwestionowanych postanowień Spółka może uznać, że zawarta z konsumentem umowa, której ustalony okres obowiązywania kończy się, automatycznie przedłuży się, jeżeli konsument nie złoży innego oświadczenia woli. W konsekwencji, nie dojdzie do ustania dotychczasowej umowy, pomimo faktycznego upływu okresu, na jaki została zawarta. Sprzeczność ww. postanowień z dobrymi obyczajami polega więc na przerzuceniu na konsumenta obowiązku podejmowania dodatkowych czynności w celu niedopuszczenia do przedłużenia zawartej umowy na kolejny czas oznaczony w sytuacji, w której konsument nie ma żadnego wpływu na treść tych postanowień.

Takie ukształtowanie praw i obowiązków stron może świadczyć o naruszeniu równowagi kontraktowej i postawieniu konsumenta w dużo gorszej pozycji, niż jest Spółka. Automatyczne przedłużenie umowy jest niewątpliwie korzystne dla Spółki, która dzięki temu może utrzymać pozyskanych już wcześniej abonentów, wiążąc ich w kolejnym okresie dotychczasową ofertą, bez podejmowania działań, które musiałaby podjąć, aby zachęcić np. nowych klientów do skorzystania z jej usług. Ten mechanizm jednak jest niekorzystny dla konsumenta. Jego stosowanie oznacza, że upływ okresu umowy nie wywiera żadnego skutku, a zakończenie stosunku umownego uzależnione jest od podjęcia przez konsumenta dodatkowych czynności.

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu niniejszego postępowania Spółka podkreśliła, że postanowienia kwestionowane w pkt I. sentencji niniejszej decyzji nie naruszają zasady lojalnego zachowania kontrahenta względem konsumenta, bowiem są skonstruowane w sposób przejrzysty i jasny. Zdaniem Spółki, zgodnie z ww. postanowieniem, konsument ma możliwość swobodnie podjąć decyzję, czy chce nadal kontynuować umowę z kontrahentem, czy też ma wolę jej zakończenia. W tym miejscu Prezes Urzędu podnosi, że istota zarzutu z pkt I. sentencji decyzji sprowadza się do stosowania postanowień, które powodują obciążenie konsumenta obowiązkiem podjęcia działań w celu uniknięcia automatycznego przedłużenia umowy na kolejny czas oznaczony. Kwestionowane postanowienia ograniczają swobodę podejmowania decyzji przez konsumenta, ponieważ na ich gruncie brak działania konsumenta powoduje automatyczne przedłużenie umowy i tym samym może skutkować tym, czego konsument *de facto* nie chce.

W ocenie Prezesa Urzędu, zakwestionowane postanowienia naruszają także rażąco interesy ekonomiczne i pozaekonomiczne konsumenta. Przede wszystkim ich zastosowanie może wiązać się z niedogodnościami po stronie konsumenta, wynikającymi nie tylko z konieczności złożenia odpowiedniego oświadczenia, ale także zachowania terminu, w którym powinno być przedstawione Spółce. Wymaga to np. zwrócenia przez konsumenta szczególnej uwagi na upływający czas obowiązywania umowy, śledzenia i pilnowania, czy nie upłynął ostateczny termin, w którym oświadczenie może być złożone. Co więcej, zamierzając nie dopuścić do automatycznego przedłużenia umowy konsument powinien również zwrócić uwagę na treść składanego oświadczenia, tak by miało moc skutecznego wypowiedzenia umowy. Nie zmienia tej oceny fakt, że Spółka wysyłała do konsumentów informację o możliwości przekształcenia zawartej umowy na czas określony, ponieważ informacja ta nie zawierała kluczowych informacji o terminie, w którym to nastąpi, ani też o terminie, w którym można skutecznie zablokować automatyczne przedłużenie umowy.

W ocenie Prezesa UOKiK bez znaczenia pozostaje fakt, że jak podnosi Spółka, po automatycznym przedłużeniu umowy na kolejny czas oznaczony konsument będzie ponosił takie same opłaty (przy zastosowaniu ulg). Istotne jest, że kolejna terminowa umowa utrudnia konsumentowi możliwość uwolnienia się od stosunku umownego i niesie ze sobą konsekwencje w postaci zwrotu części kwoty przyznanych ulg w razie rozwiązania jej przed końcem okresu, na który została zawarta. Ponadto zwrócić należy uwagę na fakt, że 24 miesiące to okres bardzo długi na rynku telekomunikacyjnym, który jest rynkiem dynamicznie się zmieniającym w zakresie cen - po dwóch latach ceny za tą samą usługę mogą być niższe. Podobną argumentację przedstawił SOKiK w wyroku z dnia 15 stycznia 2019 r. (sygn. akt XVII AmA 19/17) uznając, iż *„nie sposób zgodzić się z argumentami, że taka konstrukcja umowy była korzystna dla konsumenta, bo pozwalała mu na zawarcie umowy na takich samych warunkach jak poprzednio, z utrzymaniem poprzednich promocji. Długość trwania umowy ten argument niweluje, bowiem po tak długim czasie na rynku mogą pojawić się o wiele bardziej atrakcyjne oferty. I jeżeli konsument nie podejmie aktywności umowa ulegnie przedłużeniu na dotychczasowych warunkach, co uniemożliwi mu wybór korzystniejszej oferty”*.

Wskazany mechanizm świadczy o nieuzasadnionej dysproporcji praw i obowiązków na niekorzyść konsumenta, skoro to konsument został obciążony dodatkowymi obowiązkami w celu zapobieżenia przedłużeniu umowy, a Spółce zagwarantowano kontynuację umowy bez podejmowania przez nią jakichkolwiek działań.

Należy zauważyć, że automatyczne przedłużenie umowy skutkuje związaniem konsumenta umową ze Spółką na dalszy, wielomiesięczny czas oznaczony na dotychczasowych warunkach promocyjnych, tj. przy zastosowaniu przyznanych ulg (np. w opłacie abonamentowej). Jak wyżej wskazano, jeżeli konsument chciałby jednostronnie rozwiązać tak przedłużoną umowę choćby w pierwszym miesiącu po jej automatycznej prolongacji, będzie zobowiązany do zwrotu odpowiedniej części przyznanej mu ulgi²³. W takiej sytuacji Spółka może bowiem wystąpić do konsumenta na podstawie art. 57 ust. 6 *Prawa telekomunikacyjnego* z żądaniem zwrotu wartości przyznanej mu ulgi, pomniejszonej o proporcjonalną jej wartość za okres od dnia zawarcia umowy do dnia jej rozwiązania.

Co za tym idzie, zastosowanie ww. postanowień prowadzi do postawienia konsumenta wobec alternatywy: kontynuowania umowy mimo, że tego nie chce i ponoszenia opłat na rzecz Spółki przez kolejne 24 miesiące bądź jednostronnego rozwiązania przedłużonej umowy i zwrotu Spółce udzielonej ulgi. Niezależnie od tego, jaką decyzję podejmie konsument, w każdej z wymienionych sytuacji poniesie negatywne skutki ekonomiczne w następstwie dokonanego wyboru.

Zdaniem Prezesa Urzędu, abuzywność omawianych postanowień potwierdza również test ich „przywoitości”. Niewątpliwie konsument byłby w lepszej sytuacji, gdyby we wzorcu nie zamieszczono tej treści postanowień, ponieważ nie ciążyłby na nim obowiązek podjęcia określonych działań celem zapobieżenia automatycznemu przedłużeniu jego dotychczasowej umowy ze Spółką.

Odnosząc się do postawionych zarzutów Spółka zaprzeczyła jakoby omawiane postanowienia mogły rażąco naruszać interesy konsumentów, Spółka wskazała, iż aby naruszenie interesów konsumenta było rażące konieczne jest ustalenie, jak wyglądałyby prawa i obowiązki konsumenta w sytuacji braku analizowanej klauzuli. Zdaniem Spółki w przypadku braku omawianej klauzuli, konsument, któremu zakończyłaby się umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych, a który chciałby zawrzeć ją ponownie musiałby specjalnie wybrać się do Biura Obsługi Abonentów. Z uwagi na to, iż konsumenci korzystający z usług Spółki, to w większości osoby starsze, Spółka podnosi, że „z pewnością łatwiej byłoby im złożyć pisemnie oświadczenia o woli zakończenia Umowy za pośrednictwem operatora pocztowego aniżeli udać się do Biura Obsługi Abonentów celem zawarcia kolejnej Umowy”. Powyższa argumentacja - zdaniem Prezesa Urzędu - nie znajduje podstaw do uwzględnienia. W ocenie Prezesa UOKiK nieuprawnione jest twierdzenie, że zawarcie nowej umowy osobiście w Biurze Obsługi Abonentów jest bardziej uciążliwe niż kontynuowanie umowy automatycznie przedłużonej na kolejny czas oznaczony (ponieważ Spółka poprzez stosowanie wzorca umowy z góry tak założyła), w sytuacji, gdy konsument nie chce jej kontynuować. Z reguły bowiem wola kontynuowania umowy na dotychczasowych warunkach będzie działać motywująco do podjęcia działania w tym kierunku, zaś brak woli kontynuowania umowy w ogóle lub na dotychczasowych warunkach nie ma tej samej siły sprawczej. Nie można również zakładać, jak twierdzi Spółka, że skoro konsument nie złożył oświadczenia woli o odstąpieniu od umowy lub na dalszym etapie - oświadczenia woli jej zakończenia „to oznacza, iż jest zadowolony z usług świadczonych przez Spółkę i chce kontynuować Umowę”. Konsument może bowiem zapomnieć, że spoczywa na nim obowiązek

²³ por. m.in. § 1 ust. 21 wzorca umowy „Umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych Mobilny Dom („Konsument”)”, § 1 ust. 13 „Umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych („Konsument”)”.

powiadomienia Spółki o braku woli kontynuowania umowy lub może uchybić terminowi jego spełnienia.

W tym miejscu należy wskazać, że w odniesieniu do złożonych przez Spółkę wniosków dowodowych w zakresie przeprowadzenia rozprawy administracyjnej w toku postępowania i przesłuchania na niej w charakterze świadków wskazanych współpracowników Spółki, Prezes Urzędu uznał, że nie zasługują one na uwzględnienie. Uzasadniając odrzucenie wniosków dowodowych w powyższym zakresie, Prezes UOKiK zwraca uwagę na fakt, że przedmiotowe postępowanie toczy się w sprawie o uznanie postanowień wzorców umów za niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ *Kodeksu cywilnego*. Jak zostało podniesione, przedmiotem kontroli abstrakcyjnej wzorca przez Prezesa UOKiK są postanowienia wzorca umowy, nie zaś konkretne postanowienia umowy lub sposób jej wykonania. Oznacza to, że prowadzona przez Prezesa Urzędu kontrola abstrakcyjna wzorca umowy Spółki jest oderwana od konkretnej umowy i wynikającego z niej rozkładu praw i obowiązków stron. Dokonując tej kontroli, Prezes Urzędu ocenia treść wzorca, a nie sposób jego wykorzystania w konkretnym przypadku. Prezes UOKiK nie bada zatem w niniejszym postępowaniu konkretnych stosunków istniejących pomiędzy kontrahentami, ale wzorzec i treść hipotetycznych stosunków, jakie powstałyby pomiędzy Spółką a potencjalnym konsumentem. Tym samym zawnioskowane przez Spółkę dowody w postaci przesłuchania w charakterze świadków wskazanych osób na okoliczność potwierdzenia, że odstępowała od nakładania opłat dodatkowych z tytułu rozwiązania przedłużonej umowy, nie mają znaczenia dla przedmiotowej sprawy, ponieważ dotyczą konkretnych stosunków istniejących pomiędzy Spółką a konsumentami i odnoszą się do sposobu wykonywania zawartych umów.

Odnosząc się z kolei do treści dokumentów załączonych przez Spółkę, które mają świadczyć o informowaniu konsumentów o możliwości przekształcenia zawartych umów na czas określony, wskazać należy, że nie potwierdzają informacji przekazywanych przez Spółkę. Jak już zostało to wyżej wyjaśnione przekazywana konsumentom informacja o zbliżającym się upływie okresu na jaki umowa została zawarta nie zawierała kluczowych informacji o terminie, w którym to nastąpi, ani też o terminie, w którym można skutecznie zablokować automatyczne przedłużenie umowy. Okoliczność ta pozostaje zatem bez wpływu na ocenę kwestionowanych postanowień. Ponadto wskazać należy, że nawet gdyby takie informacje o terminie na złożenie oświadczenia o braku woli kontynuowania kończącej się umowy byłyby przekazywane przez Spółkę to i tak nie zmienia to faktu, że klauzule te nadal będą sprzeczne z dobrymi obyczajami. Konsument nadal musiałby podjąć działania w celu zapobiegnięcia przedłużeniu umowy na kolejne 24 miesiące.

Z kolei przedstawione pisemne potwierdzenia zmiany warunków umów wskazują tylko na zmianę warunków umów już przedłużonych na kolejny czas określony w zakresie obowiązującego cennika. Spółka nie wyjaśniła w jakim celu je przedstawia, ani czego miałyby dowodzić, dlatego też odniesienie się do ich treści nie jest możliwe.

Mając na względzie powyższe, Prezes Urzędu uznał, że ww. postanowienia stanowią niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 *Kodeksu cywilnego*.

Uznając wymienione powyżej postanowienia za niedozwolone, zgodnie z art. 23b ust. 1 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*, Prezes Urzędu zakazał Spółce ich wykorzystywania.

Uwzględniając powyższe, orzeczono jak w pkt I. sentencji.

II.

Rozstrzygnięcie w pkt II. sentencji decyzji

Zgodnie z art. 23b ust. 2 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*, w decyzji o uznaniu postanowienia wzorca umowy za niedozwolone i zakazującej jego wykorzystywania, Prezes

Urzędu może określić środki usunięcia trwających skutków naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 23a, w szczególności zobowiązać przedsiębiorcę do:

1. poinformowania konsumentów, będących stronami umów zawartych na podstawie ww. wzorca o uznaniu za niedozwolone jego postanowień - w sposób określony w decyzji,
2. złożenia jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia o treści i w formie określonej w decyzji.

W rozpatrywanej sprawie Prezes Urzędu zdecydował o zastosowaniu wskazanych środków, w postaci nałożenia na Spółkę obowiązku skierowania do konsumentów, będących stronami obowiązujących nadal umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych zawartych na czas oznaczony na podstawie wymienionych wzorców umów informacji o wydaniu przez Prezesa Urzędu niniejszej decyzji oraz w postaci złożenia stosownego oświadczenia na łamach ogólnopolskiego dziennika o określonym nakładzie.

Postanowienia określone w punkcie I. sentencji niniejszej decyzji zawarte są we wzorcach umownych, które Spółka stosowała w obrocie z udziałem konsumentów. Zgodnie z oświadczeniem Spółki, od kwietnia 2017 r. nie prowadzi procesu pozyskiwania nowych abonentów. Poza złożeniem oświadczenia Spółka w żaden sposób nie wykazała jednak, że umowy zawarte w oparciu o kwestionowane wzorce już wygasły. W tej sytuacji oraz biorąc pod uwagę treść kwestionowanych postanowień Prezes UOKiK nie mógł uznać za pewne oświadczenia Spółki i uwzględnił, że może istnieć pewna grupa klientów Spółki, będących stronami obowiązujących umów.

Należało zatem uznać, że w odniesieniu do ww. grupy klientów, skutki stosowania postanowień umownych, o których mowa w art. 23a *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* nie zostały dotychczas przez Spółkę w żaden sposób usunięte. Tym samym skierowanie pisma, za zwrotnym potwierdzeniem odbioru, do konsumentów, którzy zawarli umowy ze Spółką w oparciu o wzorce umów, zawierające postanowienia, o których mowa w punkcie I. niniejszej decyzji i nadal są stronami tych umów, z informacją o niedozwolonym charakterze ww. postanowień, umożliwi im podjęcie decyzji o ewentualnym dochodzeniu swoich indywidualnych roszczeń na drodze cywilnoprawnej. Ponadto pozwoli im zakończyć trwający stosunek zobowiązaniowy bez konsekwencji finansowych.

Środek w postaci obowiązku publikacji oświadczenia o wskazanej treści, w ocenie Prezesa Urzędu, pozwoli zrealizować przede wszystkim cele informacyjne i edukacyjne decyzji. Informacja o wydaniu decyzji zostanie zamieszczona na łamach ogólnopolskiego dziennika, dostępnego wszystkim konsumentom, także tym, którzy mogli być poszkodowani w wyniku działań Spółki, a nie są już stronami umów i przez to nie otrzymali tej informacji listem poleconym. W przypadku tych konsumentów, informacja taka umożliwi im podjęcie decyzji o ewentualnym dochodzeniu swoich indywidualnych roszczeń na drodze cywilnoprawnej. Publikacja oświadczenia spełni również funkcję prewencyjną i odstraszącą innych przedsiębiorców przed stosowaniem niedozwolonych postanowień umownych.

Nałożenie na Spółkę obowiązków, o których mowa w punkcie II. sentencji decyzji, ma na celu zapewnienie, że każdy konsument, który zawarł ze Spółką umowę w oparciu o wzorce umów zawierające postanowienia, o których mowa w punkcie I. niniejszej decyzji, otrzyma informację, iż ww. postanowienia zostały uznane za niedozwolone postanowienia umowne, o których mowa w art. 385¹ § 1 *Kodeksu cywilnego*, a tym samym że nie są one dla niego wiążące.

Uwzględniając powyższe, orzeczono jak w pkt II. sentencji.

III.

Rozstrzygnięcie w pkt III. sentencji decyzji

Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 3a *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*, Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie, dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 23a tej ustawy. Art. 106 ust. 3 ww. ustawy, wskazujący sposób obliczania obrotu, przewiduje w pkt 1 m.in., że obrót oblicza się jako sumę przychodów wykazanych w rachunku zysków i strat - w przypadku przedsiębiorcy sporządzającego taki rachunek na podstawie przepisów o rachunkowości. Art. 106 ust. 5 ww. ustawy stanowi przy tym, że w przypadku gdy przedsiębiorca w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary nie osiągnął obrotu lub osiągnął obrót w wysokości nieprzekraczającej równowartości 100.000 euro, Prezes Urzędu nakładając karę pieniężną na podstawie ust. 1, uwzględnia średni obrót osiągnięty przez przedsiębiorcę w trzech kolejnych latach obrotowych poprzedzających rok nałożenia kary.

W oparciu o rachunek zysków i strat zawarty w sprawozdaniu finansowym za rok 2020²⁴ Prezes Urzędu ustalił, że obrót osiągnięty w ww. roku wyniósł [...] zł, co uwzględniając średni kurs euro ogłoszony przez Narodowy Bank Polski w dniu 31 grudnia 2020 r., tj. **4,6148 zł²⁵**, stanowi [...] EUR (stosownie do art. 5 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*, przeliczenie wartości euro oraz innych walut obcych na złote oraz wartości złotego na euro jest dokonywane według kursu średniego walut obcych ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski w ostatnim dniu roku kalendarzowego poprzedzającego rok nałożenia kary). Obrót Spółki w 2020 r. jest zatem niższy niż 100.000 euro, co uzasadnia konieczność obliczenia średniego obrotu osiągniętego przez przedsiębiorcę w latach 2018 - 2020.

Z informacji przekazanych przez Spółkę wynika, że w latach 2018, 2019 Spółka osiągnęła następujące obroty: [...] zł²⁶, [...] zł²⁷. Jak wskazano powyżej, obrót Spółki za rok 2020 wyniósł [...] zł. Średni obrót osiągnięty przez przedsiębiorcę w trzech kolejnych latach obrotowych poprzedzających rok 2021 wynosi zatem [...] zł, co uwzględniając średni kurs euro ogłoszony przez Narodowy Bank Polski w dniu 31 grudnia 2020 r., tj. **4,6148 zł** stanowi [...] EUR. Z uwagi na to, iż ww. suma przekracza wartość 100.000 euro nie zachodzi potrzeba zastosowania art. 106 ust. 6 ww. ustawy (dotyczy sytuacji, w której przedsiębiorca nie osiągnął obrotu w okresie trzyletnim, o którym mowa w art. 106 ust. 5 tej ustawy lub gdy obrót przedsiębiorcy obliczony na podstawie tego przepisu nie przekracza równowartości 100.000 euro).

Kara pieniężna za naruszenie zakazu określonego w art. 23a ww. ustawy ma charakter fakultatywny. O tym, czy w konkretnej sprawie w odniesieniu do wskazanego przedsiębiorcy zasadne jest nałożenie kary pieniężnej decyduje, w ramach uznania administracyjnego, Prezes Urzędu. Należy zwrócić uwagę, że przepisy *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* nie określają jakichkolwiek przesłanek, od których uzależnione byłoby podjęcie decyzji o nałożeniu kary. Ustawodawca wskazał jedynie w art. 111 ww. ustawy te okoliczności, które Prezes UOKiK ma obowiązek uwzględnić decydując o wymiarze kary pieniężnej. Są to w szczególności okoliczności naruszenia przepisów ustawy oraz uprzednie naruszenie przepisów ustawy, a także: okres, stopień oraz skutki rynkowe naruszenia przepisów ustawy, przy czym stopień naruszenia Prezes Urzędu ocenia biorąc pod uwagę okoliczności dotyczące natury naruszenia i działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia (art. 111 ust. 1 pkt 1 tej ustawy).

Ustalając wysokość kar pieniężnych Prezes Urzędu bierze również pod uwagę okoliczności łagodzące oraz obciążające, które wystąpiły w sprawie. Zgodnie z art. 111 ust. 3 pkt 2

²⁴ Sprawozdanie finansowe Spółki za rok 2020 zostało zamieszczone w Przeglądarce dokumentów finansowych prowadzonej przez Ministerstwo Sprawiedliwości (por. https://ekrs.ms.gov.pl/rdf/pd/search_df), karty nr 586-592 w aktach sprawy;

²⁵ <http://rss.nbp.pl/kursy/TabRss.aspx?n=2020/a/20a255>;

²⁶ Karta nr 572 w aktach sprawy;

²⁷ Karta nr 482 w aktach sprawy.

ustawy, okolicznościami łagodzącymi są w szczególności: dobrowolne usunięcie skutków naruszenia, zaniechanie naruszenia przed wszczęciem postępowania lub niezwłocznie po jego wszczęciu, podjęcie z własnej inicjatywy działań w celu zaprzestania naruszenia lub usunięcia jego skutków oraz współpraca z Prezesem UOKiK w toku postępowania, w szczególności przyczynienie się do szybkiego i sprawnego przeprowadzenia postępowania. Wśród zamkniętego katalogu okoliczności obciążających art. 111 ust. 4 pkt 2 ustawy wymienia: znaczny zasięg terytorialny naruszenia lub jego skutków, znaczne korzyści uzyskane przez przedsiębiorcę w związku z dokonaniem naruszeniem, dokonanie uprzednio podobnego naruszenia oraz umyślność naruszenia.

Prezes Urzędu uznał, że okoliczności niniejszej sprawy, w szczególności możliwe negatywne skutki zastosowania ww. postanowień dla interesów konsumentów, uzasadniają nałożenie na Spółkę kary pieniężnej.

W omawianym przypadku zdecydowano o nałożeniu jednej kary pieniężnej z tytułu stosowania klauzul z punktu I. sentencji niniejszej decyzji, gdyż ich zakwestionowana treść normatywna jest tożsama - dotyczy mechanizmu automatycznego przedłużenia umowy w przypadku niezłożenia przez konsumenta oświadczenia w określonym czasie.

Ocena zgromadzonego materiału dowodowego wskazuje na nieumyślne naruszenie przez Spółkę zakazu wyrażonego w art. 23a ustawy. W opinii Prezesa UOKiK, Spółka naruszyła zasady ostrożności w relacjach z konsumentami. Należy podkreślić, że jako profesjonalista Spółka ma obowiązek w swoich działaniach skierowanych wobec konsumentów uwzględnić obowiązujące przepisy prawa, w tym określające, jakie postanowienia mogą spełniać przesłanki niedozwolonych postanowień umownych. Z racji posługiwania się wzorcem umownym w obrocie z konsumentami, Spółka powinna zwrócić szczególną uwagę na przepisy art. 385¹ § 1 *Kodeksu cywilnego* oraz zakaz wynikający z art. 23a *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*. Uwzględnienie przez Spółkę tych przepisów, z uwagi na zawodowy charakter prowadzonej działalności, nie wymaga zachowania szczególnej bądź nadzwyczajnej staranności. Dlatego Prezes Urzędu uznał, że stwierdzone w niniejszym postępowaniu naruszenia są skutkiem niedochowania przez Spółkę należytej staranności.

Rozstrzygając o wadze tych naruszeń Prezes UOKiK uwzględnił również okres ich trwania, który w odniesieniu do zakwestionowanych postanowień wynosił około roku. Prezes UOKiK wziął pod uwagę okres od dnia 17 kwietnia 2016 r., tj. od dnia uzyskania uprawnienia do wydawania decyzji o uznaniu postanowień wzorca umowy za niedozwolone do kwietnia 2017 r., kiedy to Spółka zaprzestała zawierania umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych z konsumentami.

Oceniając szkodliwość ww. postanowień Prezes Urzędu wziął pod uwagę ich bezpośredni wpływ na sytuację ekonomiczną konsumenta. Przewidziany w tych postanowieniach mechanizm automatycznego przedłużenia umowy w przypadku niepodjęcia przez konsumenta określonych działań (niezłożenia oświadczenia w określonym czasie), skutkuje związaniem konsumenta umową ze Spółką na dalszy, wielomiesięczny czas oznaczony na dotychczasowych warunkach promocyjnych, a więc przy zastosowaniu przyznanych już ulg. Konsument nie może zakończyć nawiązanego w ten sposób stosunku umownego bez konsekwencji finansowych, tj. bez obowiązku zwrotu Spółce odpowiedniej części przyznanej mu ulgi w opłatach. W celu uniknięcia tego kosztu konsument może jedynie kontynuować przedłużoną umowę terminową, ponosząc opłatę abonamentową na rzecz Spółki. Zdaniem Prezesa UOKiK, na szkodliwość ww. postanowień wpływa także ich uciążliwość dla konsumenta, wyrażająca się w obowiązku podjęcia określonych czynności - złożenia stosownego oświadczenia i dotrzymania terminu, w którym powinno być złożone, aby zapobiec automatycznemu przedłużeniu umowy na kolejny czas oznaczony. W związku z powyższym Prezes UOKiK uznał, że stopień naruszenia ustawy miał charakter znaczny z uwagi na poważne skutki, które występowały w sferze interesów konsumentów.

W ocenie Prezesa Urzędu, ww. okoliczności przesądzają o ustaleniu kwoty bazowej kary na poziomie [...] % średniego obrotu osiągniętego przez Spółkę w latach 2018-2020, tj. [...] zł.

W procesie kalkulacji kary Prezes UOKiK wziął ponadto pod uwagę okoliczność obciążającą, tj. znaczny zasięg terytorialny naruszenia. Uwzględnienie przedmiotowej okoliczności jest skutkiem prowadzenia przez Spółkę działalności gospodarczej, w tym występowania skutków praktyki, na terenie całego kraju. Oznacza to, że z oferty usług telekomunikacyjnych świadczonych przez Spółkę mógł potencjalnie skorzystać każdy konsument bez względu na miejsce zamieszkania. Z ww. przyczyny Prezes Urzędu podwyższył kwotę bazową kary o [...] %.

Jednocześnie Prezes Urzędu uwzględnił, że Spółce nie można przypisać umyślności działania, a więc zamiaru naruszenia przepisów *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*.

Ponadto Prezes UOKiK uwzględnił jedną okoliczność łagodzącą, tj. fakt zaprzestania zawierania nowych umów w oparciu o kwestionowane wzorce umów w kwietniu 2017 r., czyli przed wszczęciem przeciwko niej niniejszego postępowania. Jednakże przedsiębiorca nie wykazał, że umowy zawarte w oparciu o kwestionowane wzorce już wygasły. Dlatego też okoliczność ta uzasadnia zmniejszenie kwoty bazowej kary o [...] %.

Tym samym, po uwzględnieniu okoliczności obciążających i łagodzących kwota bazowa zwiększyła się o [...] %.

Ostatecznie zatem Prezes Urzędu nałożył na Spółkę karę pieniężną w wysokości 29.963 zł po zaokrągleniu, co stanowi [...] % średniego obrotu Spółki osiągniętego w latach 2018 - 2020 i [...] % kary maksymalnej, co oznacza, że mieści się w granicach wyznaczonych przez art. 106 ust. 1 pkt 3a w zw. z art. 106 ust. 5 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*.

W ocenie Prezesa Urzędu, nałożona na Spółkę kara jest adekwatna do okoliczności, a także okresu, stopnia i skutków rynkowych stwierdzonych naruszeń przepisów ustawy. Kara pełni funkcję represyjną, stanowiąc sankcję i dolegliwość za naruszenie przepisów ustawy oraz prewencyjną, zapobiegającą ponownemu ich naruszeniu przez Spółkę. Nie bez znaczenia jest również jej walor wychowawczy, odstraszaający innych przedsiębiorców świadczących usługi telekomunikacyjne przed stosowaniem we wzorcach umów niedozwolonych postanowień umownych.

Z uwagi na powyższe, orzeczono jak w pkt III. sentencji.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*, karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie: NBP O/O Warszawa 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000.

IV.

Rozstrzygnięcie w pkt IV. sentencji decyzji

Art. 77 ust. 1 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* przewiduje, że jeżeli w wyniku postępowania Prezes Urzędu stwierdzi naruszenie przepisów ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia jest obowiązany ponieść koszty postępowania. Zgodnie z art. 80 powołanej ustawy, Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie.

Należy zauważyć, że *ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów* nie zawiera wyczerpujących regulacji dotyczących rozstrzygnięcia o kosztach postępowania. Art. 83 ww. ustawy stanowi jednak, że w sprawach nieuregulowanych w ustawie do postępowania przed Prezesem Urzędu stosuje się przepisy *ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego* (Dz. U. z 2021 r. poz. 735 ze zm.). Stosownie do art. 264 § 1 *Kodeksu*

postępowania administracyjnego, jednocześnie z wydaniem decyzji organ administracji publicznej ustali w drodze postanowienia wysokość kosztów postępowania, osoby zobowiązane do ich poniesienia oraz termin i sposób ich uiszczenia.

Do kosztów przeprowadzonego w niniejszej sprawie postępowania zaliczono, zgodnie z art. 263 § 1 *Kodeksu postępowania administracyjnego*, poniesione koszty doręczenia pism Spółce w wysokości 81,80 zł.

Wymienione wyżej koszty należy uiszczyć w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się decyzji na podany powyżej rachunek bankowy.

POUCZENIE

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* w związku z art. 479²⁸ § 2 *ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeksu postępowania cywilnego* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805 ze zm.) - od niniejszej decyzji przysługuje stronie odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i w Krakowie, Pl. Szczepański 5, 31 - 011 Kraków.

W przypadku jednak kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w pkt IV. rozstrzygnięcia niniejszej decyzji, na podstawie art. 81 ust. 5 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* oraz stosownie do art. 479³² § 1 i 2 *Kodeksu postępowania cywilnego* i art. 264 § 2 *Kodeksu postępowania administracyjnego* w związku z art. 83 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*, przysługuje zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie tygodnia od dnia doręczenia niniejszej decyzji, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Krakowie, Pl. Szczepański 5, 31 - 011 Kraków.

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 9 w zw. z art. 32 ust. 1 i ust 2 *ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych* (Dz. U. z 2020 r. poz. 755 ze zm.), odwołanie od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów podlega opłacie stałej w kwocie 1.000,00 zł, natomiast zażalenie na postanowienie Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów podlega opłacie stałej w kwocie 500,00 zł.

Zgodnie z art. 103 ust. 1 *ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych* Sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie. Spółka handlowa powinna wykazać także, że jej wspólnicy albo akcjonariusze nie mają dostatecznych środków na zwiększenie majątku spółki lub udzielenie spółce pożyczki (art. 103 ust. 2 tej ustawy).

Zgodnie z art. 105 ust. 1 ww. ustawy, wniosek o przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych należy zgłosić na piśmie lub ustnie do protokołu w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy.

Stosownie do treści art. 117 § 1 i § 3-4 *Kodeksu postępowania cywilnego* strona zwolniona przez sąd od kosztów sądowych w całości lub części, może domagać się ustanowienia adwokata lub radcy prawnego. Osoba prawna lub inna jednostka organizacyjna, której ustawa przyznaje zdolność sądową, niezwolniona przez sąd od kosztów sądowych, może się domagać ustanowienia adwokata lub radcy prawnego, jeżeli wykaze, że nie ma dostatecznych środków na poniesienie kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego. Wniosek o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego strona zgłasza wraz z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych lub osobno, na piśmie lub ustnie do protokołu, w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy.

z upoważnienia Prezesa
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
WALDEMAR JURASZ
DYREKTOR DELEGATURY
UOKIK W KRAKOWIE

Otrzymują:

1. Telekomunikacja dla Domu Sp. z o.o.
Al. Jerozolimskie 123A, 02-017 Warszawa
2. RKR a/a.

